

PM 2011:78 RI (Dnr 001-336/2011)

En samlad reglering för stärkt krisberedskap mot allvarliga tekniska fel och störningar i det centrala betalningssystemet (Fi2010/1619)

Remiss från Finansdepartementet

Remisstid 12 maj 2011

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Som svar på remissen ”En samlad reglering för stärkt krisberedskap mot allvarliga tekniska fel och störningar i det centrala betalningssystemet” (Fi2010/1619) hänvisas till vad som sagts i denna promemoria.
2. Beslutet i ärendet justeras omedelbart.

Föredragande borgarrådet Sten Nordin anför följande.

Ärendet

Finansdepartementet har remitterat ”En samlad reglering för stärkt krisberedskap mot allvarliga tekniska fel och störningar i det centrala betalningssystemet” (Fi2010/1619) till Stockholms stad.

Remissen berör frågeställningarna runt hur tekniska fel och störningar i de centrala betalningssystemen kan avvärijas. De effekter som kan uppstå när ett fel eller störning skulle ske kan även spridas till andra delar av samhället, eftersom dagens samhälle vilar på ett antal olika system som är ömsesidigt beroende av varandra. Skador som kan uppstå drabbar både företag, medborgarna och det offentliga. Därför måste samhällets aktörer ha en god förmåga att hantera och förebygga kriser till följd av allvarliga tekniska fel och störningar.

Utredaren har granskat och bedömt att statens förmåga att hantera allvarliga kriser i betalningssystemet skulle stärkas genom en tydligare reglering av vilka grundläggande säkerhetskrav (mål) som ska gälla för krisberedskapen inom de centrala delarna av betalningssystemet.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret anser att grundläggande säkerhetskrav ska finnas för krisberedskap i de centrala betalningssystemen, men att dessa regleringar som följer inte kolliderar med annan lagstiftning avseende krisberedskapen i stort. Kontoret anser dock att privata företags reglering ska göras genom avtalstext och inte i författning.

Mina synpunkter

De centrala betalningssystemen omsätter idag cirka 1 300 miljarder kronor varje dag och de flesta betalningar som görs är genom elektroniska överföringar.

Det är därför avgörande att medborgare och företag har förtroende för systemen, så att det även vid en tillfällig störning inte uppstår oroligheter och uttag av pengar från banker. Det är i det perspektivet av avgörande karaktär att säkerheten runt teknik och elektrisk försörjning till systemen ökas och att detta samlas i ett nationellt säkerhetsansvar som samordnar de uppdrag som Riksbanken och Riksgälden bör få enligt utredaren.

Även kontantförsörjning är av avgörande betydelse för vårt samhälle och dess sårbarhet måste utredas vidare, tillsammans med hur elförsörjningen till systemen garanteras. I detta framtida arbete bör även Myndigheten för samhällsskydd och beredskap samt Post- och Telestyrelsen inkluderas.

Jag instämmer i övrigt med vad som sagts i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Jag föreslår borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Som svar på remissen ”En samlad reglering för stärkt krisberedskap mot allvarliga tekniska fel och störningar i det centrala betalningssystemet” (Fi2010/1619) hänvisas till vad som sagts i denna promemoria.
2. Beslutet i ärendet justeras omedelbart.

Stockholm den 28 april 2011

STEN NORDIN

Bilaga

En samlad reglering för stärkt krisberedskap mot allvarliga tekniska fel och störningar i det centrala betalningssystemet (Fi2010/1619), Remiss från Finansdepartementet, sammanfattning

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Det antecknades till förteckningen att Miljöpartiet lämnar ärendet utan eget ställningstagande.

Kommunstyrelsen

Det antecknades till protokollet att Miljöpartiet och Vänsterpartiet lämnar ärendet utan eget ställningstagande.

ÄRENDET

Finansdepartementet har remitterat ”En samlad reglering för stärkt krisberedskap mot allvarliga tekniska fel och störningar i det centrala betalningssystemet” (Fi2010/1619) till Stockholms stad.

Remissen berör frågeställningarna runt hur tekniska fel och störningar i de centrala betalningssystemen kan avvärras. De effekter som kan uppstå när ett fel eller störning skulle ske kan även spridas till andra delar av samhället, eftersom dagens samhälle vilar på ett antal olika system som är ömsesidigt beroende av varandra. Skador som kan uppstå drabbar både företag, medborgarna och det offentliga. Därför måste samhällets aktörer ha en god förmåga att hantera och förebygga kriser till följd av allvarliga tekniska fel och störningar.

Utredaren har granskat och bedömt att statens förmåga att hantera allvarliga kriser i betalningssystemet skulle stärkas genom en tydligare reglering av vilka grundläggande säkerhetskrav (mål) som ska gälla för krisberedskapen inom de centrala delarna av betalningssystemet.

BEREDNING

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande, daterat den 11 mars 2011, har i huvudsak följande lydelse.

Samhällsekonomin är beroende av ett effektivt och väl fungerande betalningssystem. Det svenska betalningssystemet omsätter cirka 1 300 miljarder kronor varje dag. De allra flesta betalningar görs genom elektroniska överföringar. Dessa är starkt beroende av att den tekniska infrastrukturen (el, tele och IT) fungerar väl.

Som ett led i arbetet med att vidareutveckla krisberedskapen på området gavs i mars 2010 en utredare i uppdrag att klargöra hur statens förmåga att hantera allvarliga kriser i betalningssystemet kan stärkas.

Ärendet

Allvarliga tekniska fel och störningar kan inträffa plötsligt och oväntat. De effekter som uppstår kan dessutom spridas mycket snabbt, eftersom de olika aktörerna i betalningssystemen och deras tekniska delsystem är ömsesidigt beroende av varandra och på olika sätt sammanlänkade. Eftersom effekterna också kan spridas till övriga delar av samhällsekonomin kan betydande skador och förluster drabba företag, konsumenter och det offentliga.

Det är därför av största vikt att de olika aktörerna i det centrala betalningssystemet har en god förmåga att förebygga och hantera kriser till följd av allvarliga tekniska fel och störningar, dvs. att det finns en god krisberedskap. Ett väl fungerande och motståndskraftigt betalningssystem utgör en viktig komponent i den finansiella infrastrukturen och bidrar även till att öka den finansiella stabiliteten och därmed förtroendet för det finansiella systemet.

Arbetet, som har bedrivits i projektform, har varit koncentrerat kring tre områden.

- Beskrivning och analys av den faktiska krisberedskapen i det centrala betalningssystemet.

- Vidareutveckling av strukturer för stärkt krisberedskap i det centrala betalningssystemet.
- Förslag när det gäller fortsatt arbete.

Utredarens bedömning är att statens förmåga att hantera allvarliga kriser i betalningssystemet skulle stärkas genom en tydligare reglering av vilka grundläggande säkerhetskrav (mål) som ska gälla för krisberedskapen inom de centrala delarna av betalningssystemet. Syftet med regleringen är att förbättra regeringens möjligheter till styrning och uppföljning av krisberedskapsarbetet på det aktuella området.

De grundläggande säkerhetskraven bör enligt utredarens mening i allt väsentligt vara av kvalitativ karaktär, och genom säkerhetskraven ska det så långt möjligt säkerställas att de centrala delarna av betalningssystemet fungerar även vid allvarliga tekniska störningar och avbrott.

Utredaren anser vidare att det bör ske vissa klarlägganden när det gäller det samlade ansvaret för krisberedskapsarbetet i det centrala betalningssystemet, och föreslår därför att det ska införas ett s.k. nationellt samordningsansvar.

I det nationella samordningsansvaret bör bl.a. ingå att leda privat-offentlig samverkan, leda och genomföra övningsverksamhet, ansvara för teknisk granskning av gränssnitt, ansvara för att IT-incidentrapporteringen samordnas, ansvara för att det regelbundet upprättas en aggregerad risk- och sårbarhetsanalys, ansvara för att det upprättas en årlig lägesrapport till regering/riksdag, utöva övervakning/tillsyn av en ny krisberedskapsreglering på det aktuella området samt planera för informations- och kommunikationssamordning vid kriser.

Det nationella samordningsansvaret kan läggas på Riksbanken eller Finansinspektionen. Vid en samlad bedömning anser utredaren att de skäl som talar för att lägga detta ansvar på Riksbanken väger tyngre än de skäl som talar för att ansvaret istället bör läggas på Finansinspektionen.

Införandet av ett nationellt samordningsansvar förändrar inte i sig det grundläggande ansvar för krisberedskapen som de enskilda systemviktiga aktörerna redan har.

Utredaren föreslår att de grundläggande säkerhetskraven och det nationella samordningsansvaret regleras genom en ny lag. Utredaren föreslår även att Riksgälden ska ha ett nationellt samordningsansvar för vissa säkerhetsfrågor som rör den statliga betalningsmodellen.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom finansavdelningen och staben på stadsledningskontoret.

Stadsledningskontorets synpunkter och förslag

Stadsledningskontoret anser i likhet med utredaren att grundläggande säkerhetskrav ska finnas för krisberedskapen inom de centrala delarna av betalningssystemet. Det är dock viktigt att en reglering med grundläggande säkerhetskrav inte kolliderar med annan lagstiftning avseende krisberedskapen i stort.

Stadsledningskontoret delar inte utredarens förslag om att i författning reglera att privata företag ska kunna utföra sina uppgifter i det nationella betalningssystemet även vid allvarliga tekniska störningar och avbrott. Kontoret anser att detta ska regleras i avtalstext mellan aktuella myndigheter och privata företag som leverantörer.

Utredaren påtalar beroendet till fungerande elförsörjning och elektroniska kommunikationer. Stadsledningskontoret delar denna uppfattning och anser att kontakt borde ha tagits med energimyndigheten avseende det arbete som görs nationellt, regionalt och lokalt avseende el-prioritering vid el-effektbrist för att få en bättre bild över riskerna.

Stadsledningskontoret anser att utredarens förslag med nationellt samordningsansvar är nödvändigt. Utredarens argument för att Riksbanken ska ha det nationella samordningsansvaret för krisberedskapsfrågor som rör det centrala betalningssystemet och att Riksgälden ska ha det nationella samordningsansvaret för säkerheten i den statliga betalningsmodellen är högst relevanta.

Slutligen anser stadsledningskontoret som utredaren att det är viktigt att kontantförsörjningen och elberoendet utreds vidare. Det är även viktigt att Myndigheten för samhällsskydd och beredskap samt Post och telestyrelsen är med och utreder hur redundansen inom telekommunikationsområdet kopplat till betalningssystemet kan säkerställas vid störning eller kris.